

Garesia **Pas nda Por ai Garesiahündambo** **sürü papimarandi**

¹ Ro Por-anahi. Nindou ai moai ahei hohoanimonambo wambo Kraisiñdi hoafi ndowandifi ngafi ndandi sei hehi kafoarhindiri mburihü koarihendiri, nga wani. Nga Sisas Kraisi asu Ape God sapo yifihündi botimariri rani diboyafani wambo ahafandi hohoanimonambo ahandi hoafi semindi ho rambohünda kafoare hiningi-mareandiri.

² Munguambo anihondumbo-rihindeimbi ndanihü ro-babidimbo aniboadei ai-amboani Kraisiñdi nendi Garesia hifihü amarei siheimbo hihifarihündüri.

³ God sihefi Ape asu Adükari Sisas Kraisi ai siheimbo moani hipoambo-ndineandürühi asu ngusüfo afurife kife hohoanimo ra mbisabinandür-amboane. ⁴ Sihefi moaruwai hohoanimo raguanambo-fembohünda asu nine moaruwai hohoanimo hifi ndanihü engoro ranambeahindi aboedafe-munimbohünda Kraisi ai sihefi Ape Godindi yifiri sünguyu ahandi fi masagado. ⁵ Ranimboane asu sihiri munguambo si aho ra Godimbo aboed-ani mbisefi hohoanimo-ndefimboane. Nga anihondane.

Aboedi hoafi mamirani yangir-ane engoro

⁶ God ai siheimbo Kraisiñdi moani hipoambofe sünguyu diboniyu-ndürühiya, wand-anei mehuyosi, nga asu moai se gedühi hoafi ra

süŋgur+hindî. Nga asu ŋgorü rani-poan+imbo aboedî hoafi ra süŋgur+hindühî asu ahandî fikimî niŋgokoate-mayei. Raniyo asu ro rani-moatükunî ramar+hindî ranahambo mahepünaheandî! ⁷ Anihond-ane, moai ŋgorü rani-poan+imbo aboedî hoafi yangoro. Nga nindou biðifiri ai sihei hohoan+mo ra mamikariyo wakifihî asu ai Kraisi+imbo aboedî hoafi ra ŋgorü-süŋgu ŋgorü-süŋgufe wakifembo hohoan+moyomo arundî. Ran+imboanahî ro ndar+he hoafayahî. ⁸ Nga ro-anefti asu sünambeahindî nend-ani aboedî hoafi ra hoaf+induanî sapo siheimbo hefti hoaf+mayefti yahurai hoaf+ikoate rani-poan+imbo fiyoweimbi hoafayu ana, nindou ranahambo God ai hai ŋgoafti moaruwai ran+nambo koambir+heir-amboane. ⁹ Siheimbo rani hoafi ra horombo hoaf+yahundüreimb-anesî, nga asükaiya ro hapondanî siheimbo hoafehandürî: Nindou ŋgorü ai ŋgu siheimbo aboedî hoafi ra, sapo horombo ro hoaf+mefa se anihondümbo-mar+hindî, yahurai hoaf+ikoate moanî rani-poan+imbo hoafeyundürî ana, nindou ranahambo God ai hai ŋgoafti moaruwai ran+nambo koambir+heir-amboane. ¹⁰ Ro ndanî hoafi hoafayahî nda, nindou wambo aboed-ani yahombohündamboyo? Wanî, nga God+imbo yangir-anahî. Ro rani-moatükunî ra anihondü refembo sahehea rambar+hea-mbonana, asu ro Kraisi+indî ratüpur+iya-r+handeimbi nindouyah+ipoanî.

Por ai God+indî hoafi sem+indî horambo tükümeftiyu hoafi

11 Wandafi mamî, awi sîheimbo randîhe hoafîndahandürî, ro sîheimbo aboedî hoafi ra ha hoafîyahandürî arîhandî ranana nindou-yafe hohoanîmonambo hoafîyopoanî.

12 Ranî-moatükunî ra nindou-yei-mayo moai sahamîndîhî asu moai nindou mamî ai wambo yamundeandîrî, nga wanî. Nga Sisas Krai ahandîhoarî randîrî ranî hoafi ra wambo weindahî-mareandîrî.

13 Ro horombo Suda-yafe Godîmbo hohoanîmo ranî-sünggu yangîrî süngurîhandühî nîmboahambe ana, ro Kraiîndî nendî ranaheimbo moaruwaimbo-rîhearühî muŋgunambo awarîhefendürîmbo hohoanîmomayahî.

Ranî hoafi ra se horombo hîmborîyeimb-ane.

14 Wandafi mamî, Sudahündî ranahei mbusümo nindou akohoandî ro dîbombo-memo ranahamumbo nga sündî-heapurîmboanahî.

Roana moanî Suda-yafe hohoanîmo hondü ranahambo süngufembo nindou hamîndîyahî ranî-poanîmbo manîmboahî.

Ranîyahî asu ro moanî yîhoefî amoaoyafe hohoanîmo ranîmbo yangîrî süngufe hombo ngusüfo pamarîheandî.

15 Nga asu ro nîngokoate-yahambeahiyo God ai wambo moanî hîpoambo-reandîrühî ahandî ratüpurî ratüpurîmbohünda kafaore hînîngîmareandîrî.

16 Ranîyo asu ro ahandî-mayo aboedî hoafi ra semîndî ho Suda-yafe ndîfo ranaheimbo bokarî-hefembohünda ahandî nîmori wandî hohoanîmoambe ndore korîmafoareandîrî. Ro moai nindou ngorümboso dîdîboadore hoafîmbiyundîrî sahehea tüküyaheandî.

17 Asu ro moai Serusarem+nambo Kraisi+ndi hoafi horomboyafu sowandümo homo-rundeimbi ranahamumbo sowana ndüfosimbo hahühi. Nga roana nimehünou Arebia hifi+nambo yangi+riyah+ ha mbur+ha asu asükaiya Damaskus ngoaf+na h+h+i+r+ma-r+heheandi. 18 Raniyo asu ngi+mi+ h+mban+ hoane, rani+ mbusümo ro Serusarem ngoaf+nambo Pitandi+mayo bidifiri+ watapor+ h+mbor+imbo mahahühi. Raniyah+ asu ro rani+hü ai-d+ibo yimbu wik yangi+ri man+imboahi. 19 Rani+hü ro moai Adükar+ndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi hoeir+heapur+, nga Sems Adükar+ndi aki+di yangi+riyu hoeimar+hini. 20 Ro si+heimbo pasambe nda ani+hondü+mbaanahi hoafayahi. God ai hoafi ranahambo fifi+reamboani, nga ro tikai hoafiyahühi-yah+poani!

21 Raniyah+ asu süngunambo rani+hünda botiyahe hehea Siria, Sirisia hifambe mahahi. 22 Asu Kraisi+ndi nendi Sudia-yafeambe amarei ranai moai wambo ndor+hi fifi+ri+hindiri+. 23 Nga nindou bidifiri+ ai wambo hoafi yangi+ri h+mbor+imayei. Bidifiri+ ai hoafiyehiya, nindou sapo ndan-aiyu si+hefi+mbö moaruwaimbo-reamuni+ marandi+ ranani ani+hondü+mböfo hohoanimo ra awari+hefembo yahuhaya hohoan+imomayu. Nga asu ranane haponda ai rani hoafi ra bokari+hai arandi, masei. 24 Raniyei asu ai wandi sünguyo God+imbo aboed-ani masei.

2

Por ai Adükar+ndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi nindou bidifiri+ babidi hohoanimo

mami sünguarundi

¹ 14 himbanî sünguna asükai hîhîriyahe Serusarem ngoafînambo wandafî Barnabas-dîbo hahihühîyehî Taitusîmbo fihîmarî-horîmîndehî. ² Ro ranî ngoafîna mahahühî ra God ai wambo nafuimarandîr-amboyahî mahahî. Ranîyahî ro ranîhü tüküyahe nîmboambo anîhondümbö-rîhindeimbi-yei bogorî nindoumbo anîngomo ahamumbo poanîmborîheapurî mburîha ro Suda-yafe ndîfo Godîndî hoafî hoafiya marîhandî ranahambo hoafîmehapurî. Ro nîne ratüpurî horombo ramarîheandî asu haponda rawarîheandî ranai moanî ngo afurîndîhoemboe saheheamboyahî ramarîheandî. ³ Wandafî Taitus ai Grikîhündüyu ro-dîbo mahehî, nga asu ahambo moai sîhafî fi-hoearî ra kando tîndîhawandî yahomo houmbo hütî-hütîrurî. ⁴ Tîngîrîfo tüküme Feyo ra tîkaruhou anîhondümbö-rundeimbi nahurai nindou yîhoefî mbusümo dîbo hasiyafu tüküyafu masîfomo. Ai ramefundî ra sapo sîhefîmbo Krais ai Suda-yafe ahînûmbî hohoanîmo-ambeahîndî aboedambo-mareamuna asu sîhîrî Krais-babîdîmbo aboedamboyahî anîmboefî. Ranî hoafî hîhîmborîyo mburümbö asu sîhefîmboya, ai ahînûmbî hohoanîmo ranî hoarehî mbînîboadei-amboane moanî ratüpurî-yei-rîhündeimbi nou yahomo houmboemo dîbo masîfomo. ⁵ Godîndî aboedî hoafî hondü ranai sîheimbo-so koadürümbö mbeyangorowa sefî hohumbo wambo asu ro moai ahamundî hoafî ranî hoarehîyefî. Asu Taitusîmbo fi-hoearî kefe tîrîhefembo ranî hoafî ahamundî-mayo

ranahambo moai yini sefi, nga wani.

⁶ Nindou bidifiri ahamumbo ndüreimb-anemo masei. Ai bogorimbo-efundiyo wanayomoyo ra ambe. Nga Godindi himboahü nindou munguambo simogod-anei. Nindou ranai moai nini simbori hoafifimb wandi aboedi hoafi ranifihü türu hoafiyomo, nga wani. ⁷ Nga ai yaru fifirimarundi God ai wambo Suda-yafe ndifo ranaheimbo aboedi hoafi ra hoafimbohünda koamarhendiri, sapo ai Pitambo Suda ranaheimbo ahandi hoafi hoafimbohünda koamarherü nou. ⁸ Nga sapo God ai Pitambo Suda ranaheimbo hoafi semindi ho hoafiyondüri-rambo ramariri nou ai wambo nginindi masendi Suda-yafe ndifo ranaheimbo Kraimbo aboedi hoafi semindi ho hoafiyorambohünda.

⁹ God ai ahandi aboedi hoafi hoafiyorambo rani-poanimbo ratüpur masendiri ra nindou ranai fifirimarundi. Raniyomo Sems, Pita, asu Son ai bogori nindoumboyafu ningomombo Barnabas-dibo yihohimbo wari fumafoarümüni sihiri mamani rani ratüpuriyefiri-hundeimb-ane fi yahomo houmbo. Raniyefi asu ro mbiro fokoakomayefi Barnabas-dibo ro Suda-yafe ndifo-yei mbusümo ratüpurindehani asu ai Suda-yei mbusümo ratüpurindimboemo sefi hohu. ¹⁰ Ai mamani hoafi yangiri yihohimbo hoafiyomondühi yahomoya, 'Awi se nindou moaruwai rananikoate-mayei ranaheimbo-animbo farihendüriimbo hohoanimondafani,' mehomondamboyahi asu ro amboani kameihi ranahambo refembo hihifi-hihifiyahühi hohoanimomaya hahi.

Por ai Andiok ngoafihü Pitandi moaruwai hohoanimo weindahimareandi

¹¹ Pita ai Andiok ngoafihü tüküme fiyu-amboyahi asu ro ahandi himboahü nginindi hoafimehando ahandi hihindi hohoanimo ranahambo. ¹² Sapo ranı ngoafihü nindou bidifiri Sems koamarıhepuri ranai tüküfekoate-yomondambe ana, Pita ai Suda-yafe ndıfo anihondumbo-rıhindeimbi rani-babidimbo sahüsihü nımarü marandı. Nga asu nindou ranai tüküme fundamboyu ai Suda-yafe ndıfo-babidı ranihü piyu haya moai nımarü sesü randı Sudambo yihımborapurühi wambo. ¹³ Ranıyomo asu Sudahündı wandafı mamı bidifiri ranai Pita hohoanımomayu süngu hohoanımomemo. Ranıyo asu ahamundı rani hohoanımomo ranai Barnabasındı hohoanımomo ranahambo mamıkarımarıra rani-süngumareandı. ¹⁴ Ranıyahı asu ro ahamumbo hoeirıheapura aboedı hoafı anihondü megoro rani-nafı süngufe ho-rakoate-memonda, asu ro nindou munguambo ahei himboahü Pitambo hoafıyahandowohü sahiya, “Pita, seana Sudahünd-anafı, nga moai se Suda-yafe hohoanımomo süngurwandı, nga Suda-yafe ndıfo nahurai-anafı. Nga nımböe se Suda-yafe ndıfo ranaheimboya, ‘Se Suda-yafe hohoanımomo süngundıhındı,’ asafı,” sa hoafimehando.

Nindou ai Sisasimbo anihondumboarıhorı ana, ai nindou mbumundı hamındı nımböemboyei

¹⁵ Ro Sudahünd-anefı yıhoefimbo hoafıyahımunı, sapo roana Suda-yafe sırambeahındı tüküme hund-anesi. Nga roana

yihoeŋi ndifo sirambeahindi ahinümbi hohoanimo süngukoate-yeimbi moai tüküyahundi, nga wani. ¹⁶ Ro rarihu fifirihumboanefi, God aiana moai nindou düdi ahinümbi hohoanimo meŋgoro ra süngure huanı ranımbı nindou mbumund-ani yahu randı, nga wani. Nga nindou moanı Sisas Kraisımbı anıhondümbıarıhorı ranaheimboani nindou mbumund-aneı yahu arandı.

¹⁷ God ai Sudahündi yihoeŋımbı nindou mbumund-aneı mbeyahumuna sefi hohu asu ro Kraisımbı anıhondümbıarıhurı hefühi ahinümbi süngukoate-yefeimbi nahurai tükümehundi nindou amurı rawehindi nou. Nga ranımbıane asu ro randıhu hoafındefıhüya, ‘Kraisana moaruwai hohoanimo nımındıhani,’ mbısefi hoafımandefıyo? Ngırı randıhu hoafındefı, nga wani.

¹⁸ Ro mbumundi nıngombohünda ahinümbi hohoanimo süngufembo ra hınıngırıhe mburıha asükai hıhıriyahe asahamındıhi ana, ro nindumbo moaruwai hohoanımoayahı ra nafuiya arıhandı.

¹⁹ Godındı hoarehi nımarımbıohünda ahinümbi hohoanimo ranahandı sünguyo ro yifi nahurai-mayahı ranımbı-hündambo-anımbı ahinümbi hohoanimo ngırı wambo hıbadandıri.

²⁰ Ranane asu ro nımı keimbi karıhendeimbi-fihı Krais-dıbo yifıyamboanahı, nga hapondanambe ana ro moai yangırı nımbıahühi wandıhoarı hıfandırihandı, nga Kraisındı yangırı nıngombo hohoanimo wandı fiambe nımarımbı wambo hıfandarandıri. Ranane asu Godındı Nımorı ai wambo hıpoamboreandıri haya nımı keimbi karıhendeimbi-fihı

yifimayu aboedambofe-ndirimböhünda ahandi nginindinambo ro yangiri animboahi. ²¹ Ro rarihe hoafiyahani moai Godindi moani hipoambofe hohoanimo ranahambo yiboarukoriheandi. Nga sihiri Suda-yafe ahinümbi hohoanimo sünguarihundi raninambo sihiri Godindi himboahü mbumundi nimboefimbonana, asu Kraisihefimböhünda yifimayu ra moanimbore.

3

Ahinümbi hohoanimo süngufe asu anihondümböfe hohoanimo süngufe

¹ Garesiahündi seana hohoanimokoate-aneil Nindou didai sheimbo ngorü-süngumarundür-amboyei se hohoanimokoate-ayeia? Ro sihei himboahü sapo Sisasi Kraisihefimbo aboedambofe-munimböhünda nimi keimbi karihendeimbi-fihiyifimayu ra hoafimayaha se wudipoaporihihimborimayei. ² Ro sheimbo mamihofi ndanahambo düdundaheandürisamboanahi, nga se wambo ranimoatükuni ra hoafindahündiri. Se Yifiafi Aboedi ranüngurihisahümündimboyeia? Ahinümbi hohoanimo engoro ranisüngurihindühi ranisüngumbo sahümündimboyei, asu Godindi hoafi ranianihondümborihihisüngurihindühi sahümündimboyeinüngurihimboyeia? Anihondümböfe süngu! ³ Awi se hihindi hohoanimo-yeihyeia? Se Godindi-mayo Yifiafi Aboedi ranahandi nginindinambo piyei hehi Kraisiambo süngumarihorihisi asu haponda se moani sihei nginindinambo raniratüpurira

moendimandihyo? ⁴ Se horombo Godindi hoafi ranahambo semindimbo tinjirifomayei hei, nga asu tinjirifo ra moanimbo-mandifeyo wanimandiyoy? Ro siheimbo hoafehanduri ranimoatükun ranai ana ngiri moanimbondifeyo.

⁵ Nimboe God ai siheimbo Yifiafi Aboedi sagaduri asu sihei mbusumo hepünufeimbi moatükun ra ratüpuriyu arandi? Ra sapo se ahinumbi hohoanimo süngurihindaniyo asu ahandi hoafi himboriyei anihondumbo-rihi hehi süngurihindaniyo? Anihondumbofe süngu-ane.

⁶ Sapo Abraham ramefiyu ranahambo-animbo hohoanimomboane. Sapo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, ‘Abraham ai Godimbo anihondümbomarira ai ahamboya nindou mbumund-anafi mehundo,’ meho. ⁷ Awi se ranahambo ndondihi türüboadihindi, nga sapo nindou didiyei ai Godimbo anihondümborihori arihündi ranai ana Abrahamindi ahuri mam-anei. ⁸ Horombo hondü God ai Suda-yafe ndifo ranaheimbo fifrimareanduri nindou ranai ana sünguna aboedi hoafi ra anihondümbondihimboyei ranimboane ai ranaheimbo aiana nindou mbumundi hamind-anei mbisamboyah mehu. Raniyo asu horombo God ai aboedi hoafi ra Abrahamimbo yare hoafimayundo sapo ahandi hoafi yare hoafiyowohü yahoya,

“Sihafi süngu-animbo süngunambo ro munguambo nindou ranaheimbo aboedi-aboedindi-heandurimboyah,” *Stat 12:3*

meho. ⁹ Sapo Abraham ai Godimbo anihondümbomarira God ai ahambo aboedi-

aboedi-mariri nou-animbo asu nindou didiyei anihondumbo-arihori ranaheimbo amboani Abrahamimbo ramefiyu nou God ai aboedi-aboedi-ndeandurimbui.

¹⁰ Nindou didiyei hohoanimoyeihiya, ro ahinumbi hohoanimo mungu sunguarihundi ana, God ai yihoeimboya, 'seana mbumund-anei,' mbusumbui ase ana, awi God ai aheimbo moaruwaimbo-ndearumbui. Nimboe sapo Baibor ai yare hoafiyohuya, 'Didiyei munquambo ahinumbi hohoanimo Bukambe engoro ra mamani amboani sungukoate-aye ana, God ai nindou ranaheimbo moaruwaimbo-ndearumbui,' meho.

¹¹ Nda munquambo fifirihimboanei ahinumbi hohoanimo sungufe rani nimindi sungu ngiri nindou ai Godindi himboahü mbumundi nungu. Rani-moatükuni ra sapo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou düdi ai Godimbo anihondumboariri ranai-animbo Godindi himboahü nindou mbumundi tükündüfi nungumbui,' meho.

¹² Nga asu ahinumbi hohoanimo ranai ana anihondumbofe hohoanimo rani-dibo simogodi-yafepoani. Sapo Baibor ai yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou düdi ahinumbi hohoanimo sunguare hu-animbo yangiri nungumbui,' meho.

¹³ Sihiri ngiri munquambo ahinumbi hohoanimo sungundihundi, nga ranimboane asu sihiri moaruwaimbo-ndahumboyefi. Nga Krai ai sihefimbo moaruwaimbo-fembo ranambeahindi aboedambo-femunimbohünda ai moaruwaimbo-mefiyu. Sapo Godindi hoafi yare hoafiyowohü yahoya, 'Nindou daboe ahambo hifikoeffembohünda kambohoani-fih

parar+hori ana, ahambo God ai moaruwaimbo-ndirümbui,' meho. ¹⁴ God ai Abraham+imbo aboedi-aboedife hohoan+imo masagado ranahand+hünd+yo Sisas Kraisi+ndi süngu Suda-yafe nd+fo aheimbo-so amboan+ tükümb+feyo-wamboane yahuhayamboyu aboedambo-mareandüri. Sapo horombo God ai hoaf+mayu süngu, sihef+imboya ai Kraisi+imbo an+hondümbor+hindüh+ asu ai Yifiaf+ Aboedi ra mbisahümündi-amboane yahuhayamboyu ramareandi.

Ah+inümbi hohoan+imo ana God ai horombo hoaf+rea-ndeimb+hünd+ ra ng+r+ raguanambo-ndeandi

¹⁵ Wandafi mam+, awi nindou sih+ri munguambo si aho ra rar+hu ar+hünd+ yahurai hoaf+nda samboanahi: Sapo nindou yimbu ai nini+moatükun+imboyo hoafi fif+ri+ne mburüna ranahambo ndear+ hoaf+ane ran+hüs+ safandeimbi+hünd+ ra, asu nindou didai hoafi ranahambo ngorü-süngunde asu bidif+ri+ hoafi ran+fih+ tapar+manda-mündipoan+, nga wan+. ¹⁶ God ai Abraham asu ahand+ n+mori+ mam+ ranahafan+imbo süngunambo aboedi moatükun+ tükünd+femboe yahuhaya horombo hoaf+mareap+ri. Asu ai moai ahuri+ af+nd+ ranaheimbo hoafi+yu, nga wan+. Nga ai moan+ ahuri+ mam+ ranahamboyu yare hoafi+yuhü yahuya, 'sihaf+ ahuirambo' mehu. Ahuri+ ranana Sisas Kraisi ranahamboyu yare hoafi+mayu. ¹⁷ Ro hoafi+mayahi ra yahurai+ane: Horombo God ai Abraham+imbo horombo hoafi+rirühi+ hoafi f+ramünd+ mas+hend+ane. Nga asu süngunambo 430 hi+mban+ ai hoan+yo ranambe,

ahinümbi hohoanimo ranai tüküme feyo. Ranimboane asu ahinümbi hohoanimo sünguni tüküme feyo ranai ngiri horombo God ai hoafi firamüندی masihendi ranahambo yihirinde pandeandı. Asu ngiri horombo God ai horombo hoafi rea-ndeimbihündi ranahambo raguanambo-ndeandı. ¹⁸ Nine-moatükuni God ai sihefimbo saimbo horombo hoafimareamuni ra ahinümbi hohoanimo rani nafi süngu sahumindefi mbarihu-mbonana, asu sihiri sapo God ai horombo hoafimareamuni rani-süngu ngiri sahumindefi. Nga horombo hoafi yangiri sünguyo God ai Abrahamimbo moani aboedi-aboedimariri. ¹⁹ Nga asu nimboe ahinümbi hohoanimo ranai tüküme mengoroa? Moaruwai hohoanimo nimindi aho ranai weindahifembo-hündamboyo ahinümbi hohoanimo ra tüküme feyo. Nga asu ahinümbi hohoanimo ra ho-hombo ranipoanimbo nimori God ai Abrahamimbo horimbo hoafimariri ra tüküme fiyu. Nga asu God ai ahinümbi hohoanimo sünambeahindi nendi ranahamumbo hoafimayupura asu ai Mosesimbo hoafimemonda asu Moses hoafi semündü hu semündü hu-randeimbini ndou ranai Sudambo hoafimayundüri. ²⁰ Mami ndou ahandihoari hoafimboaiyu ana, ai ngiri hoafi semündü hu semündü hu-randeimbimbo hoafindüdo. God ai ahandihoari hoafiyu marandı. Nga God mami ai yangiriyu Abrahamimbo horimbo hoafire masagado ranimboane asu horimbo hoafi ranai ahinümbi hohoanimo ngasündeamboane.

*Ah+inümbi hohoan+mo ranana sihefi+mba Krai
sowana sem+indimuni homba moanqui boag+ri
nahurai-ane*

²¹ Ranayo ana, asu ah+inümbi hohoan+mo ranai sapo horombo God ai Abraham+imbo horombo hoafi+mareandi ranahambo hifi+nambomandeyo? Ai ra wani. Nga ah+inümbi hohoan+mo süngu God ai sihefi+mba koadürü yang+ri ni+ngombo mbasemuni+mbonana, si+ri+ an+hondümba God+ndi hi+mbaahü mbumundi ni+mboeffi.

²² Nga asu God+ndi hoafi hoafi+yowohü yahoya, ‘Munguambo nindou ranai moaruwai hohoan+mondi ng+n+ndi rani hoareh-anei,’ meho. God ai yare hoafi+mayu ra sapo ai yifiri+yu nindou düdi Sisas Krai+imbo an+hondümba-ari+horu ana, ai yang+ri-an+imbo ni+ni-moatükuniyo ai Abraham+imbo horombo hoafi+mariri ra ndahümündi-mboyei.

²³ Krai+imbo an+hondümbafofe hohoan+mo ranai tüküfekoateyo-ambeahiyo ah+inümbi hohoan+mo ranai sihefi+mba tüküfe kiki+hi+ram+indimuni ho-homba an+hondümbafofe hohoan+mo ra weindahi tüküfemeyo. ²⁴ Raniyo asu sihefi+mba ah+inümbi hohoan+mo ranai si+ri+ Krai

sowana hombahünda hifandi+maramuni. Si+ri+ ahambo an+hondümbandi+hurühi God+ndi hi+mbaahü nindou mbumundi tüküfembohünda hifandi+maramuni.

²⁵ Rani+mbaane asu si+ri+ Krai+imbo an+hondümbafofe nafi ranana hapondan+ ndani+hü engoro. Rani+mbaane asu ng+ri+ hapondanambe ana, ah+inümbi hohoan+mo ranai hi+badamuni ngo.

²⁶ Sisas Krai+imbo an+hondümbafofe hohoan+mo rani-süngumboane munguambo se ai-babi+di ni+mbaembo asu God+ndi ni+mor+imboya

anımboei. ²⁷ Se didıyei Krais-babıdı hundürımayei ranımboyei asu se ahandı hohoanımo masahüdüdü. ²⁸ Ranımboane asu Kraisındı nendımbofe ra Sudahünd-aneı asu ahei ndıfo rananeı muᅇguambo ra ᅇgorü-poanımo fiyeımbı-yeıpoanı. Nındou moanı ratüpurıyeımbı rananeı asu moanı aboedı-poanımo anımboei rananeı ai ᅇgorü-poanımo fiyeımbı-yeıpoanı. Asu nımorehı, nındowenihi ai ᅇgorü-poanımo fiyeımbı-yeıpoanı, ᅇga wantı. ᅇga muᅇguambo se Sisas Krais babıdı anımboei seana mam-aneı. ²⁹ Asu se Kraisındı nend-ayeı ana, Abrahamındı ahıurı mamındeı hehi asu se nını-moatükunımbı God ai saımbı yahuhaya horımbı hoafıre masıhendı ra ndahüdüdü-mboyeı.

4

Sisas Kraisındı süᅇgıyeı sıhırı Godındı nımorımbımeᅇdüdü

¹ ᅇga hoafı ra ndahurı-ane: Nındou nımorı anıᅇᅇ ana, sapo ai ahandı afındandı-mayo muᅇgu-moatükunı ra ndemüdüdümbı. Ai muᅇgu-moatükunı hıbadambıı, ᅇga asu awı ai akıdıyü-ambe ana, ᅇgırı ai hıbadandı, ᅇga ai moanı ratüpurıyü-randeımbı nahurı nüᅇᅇmbı. ² Nındou nımorı ranı akıdıyü-ambe ana, ai moaᅇı afındı asu hıfandı-randeımbı ranahafandı hoarehı nüᅇᅇ ᅇᅇumbo asu ai nını-sımbıanıyo afındı ai ahambo hıfandımbırand-amboane mehu ranı-sımbıanı dagadımbı. ³ Mare yahurı safane sıhırı horombo nımorı akıdı nahurı hıfı

ndan+hündambo moatükunî ranahandî moanî ratüpurîyefeimbi manimboefî. ⁴⁻⁵ Nga asu ndeara si ra tüküfembo yangirîyoambeyo God ai ahandî Nîmorî ra hifîna koamarîherü. Nîmorehî ai ahambo wakîmarîmîndo asu ai Suda-yomondî ahînümbî hohoanîmo mengoro ranî-hoarehî manüngu. Nindou didîyei ai ahînümbî hohoanîmo ranî-hoarehî anîmboei ranaheimbo aboedambo-fembohünda God ai ahambo koamarîherü. Rananîmbo asu sîhîrî Godîndî nîmorîmbondahu burîndemboyefî. ⁶ God ai sîhefîmboya, ai wandî nîmorîmbeyeamboane yahuhayamboyu. Ranîmboane asu ahandî Nîmorîndî Yifiafî sîhefî ngusüfoambe koamarîhendî, sapo Yifiafî ranai ramareamuna sîhîrî Ape, wandî Ape, sefî arîhundî. ⁷ Ranîmbohündamboane asu se hapondanî ana nindou ngoründî moanî ratüpurîyei-rîhündeimbi nindou-yeipoanî, nga Godîndî nîmor-anei. Asu se ahandî nîmorîmbo-mehindambo-wambo ai nîni-moatükunî ahandî nîmorambo napîre masîhendî ra dagadürîmbui.

⁸ Horombo maho ana awi se moai Godîmbo fîfîrîhorî. Nga ranîmboyei se God hondü nîngokoate amurî godî-mayeî ranahei moanî ratüpurîyei marîhündî. ⁹ Nga asu hapondanî ana se Godîmbo ndorîhorî fîfîrîhorîmboanei. Nga awi asu God ai sîheimbo fîfîrea-ndürîmboani. Ranîmboane asu se nîmboe asükai hîfî ndanîhündambo moatükunî engoro ranahambo hîhîrîyahi aheia? Asu se nîmboe hîfî ndanîhündambo ngînîndî-koate ranahambo moanî ratüpurîyei-rîhündeimbi nîngombo hohoanîmoayeia? ¹⁰ Seana Suda-

yafe hohoanimo süngurihindühi rani-poanimo si, amoamo, hoembo, yahimombo asu himbanı ranahambo afındı hohoanımoyei rihündühanei. ¹¹ Roana sıheimbo yihimboariharü. Ro sıheimbo farıhefe-ndürimbohünda ratüpurı afındı tıjırifoayahı ra hıfını pındimboe samboanahı hohoanımoayahı.

¹² Karıhasıhandürı wandafı mamı, ro sıheimbo hüti-hoafehandürı. Se awi ro ahınümbö hohoanimo süngufekoate anımboahı nahuraindei. Horombo ana roambo se ahınümbı hohoanimo süngufekoate manımboei nahurai tükümeheandane. Horombo se moai wambo nını-moatükunı moaruwai hohoanımoyahündırı, nga wantı.

¹³ Wambo anğününambo-marandıra sıheimbo sowahı boatei sühi aboedi hoafı sıheimbo hoafımehandüra se fıfırarıhındı. ¹⁴ Wandı fıambe ra moai ndoreandıri asu se ranımboyei tıjıri fomayeı, nga asu se wambo moai daboadı hıhırihindırühımbo yıboaruko-rıhındırı, nga wantı. Nga se moanı wambo masahümündındırı Godındı-mayo sünambeahındı nendıyu asu Sısas Krais ahandıhoarıyu semındımbö nou. ¹⁵ Se rani-sımboanı wambohünda hıhıfı-hıhıfımayei, nga haponda asu hıhıfı-hıhıfı ra nahana? Horombo se wambo fehefembo afındı hohoanımomayeı. Nga asu se sıhei himboarı ra himındımbombe-mbonana, se wambo hürühümündi sehi. ¹⁶ Awi ro sıheimbo aboedi hoafı ra anıhondümbö hoafayahandürı ra ro sıhei hürütümbı-mbaiyahıyo ndane?

¹⁷ Yını, nındou bıdıfırı ai ahamundı hohoanimo süngufembohünda sıheimbo

hühümaründürî hoanğomosi, nga aboedî hohoanîmokoate-yomondühî ramarundürî. Nga ai ramefundî ra sîheimboya, Por mamîmbo daboadî hîhîrîhipurühî asu yîhoefîmbo ngînîndî süngumbîhimuna yahomo hoomboemo. ¹⁸ Sîhîrî nindou fehefembo afîndî hohoanîmondefanî ra aboed-ane. Munğambo si se randîhindî ro se-babîdîmbo nîngokoate-yahambe amboanî. ¹⁹ Wandî nîmoriî mamî, sapo nîmorehî ai nîmoriî wakemîndîmbo nîmînî nîmarîmbo asûbusîmboayo yahurai-ane wandî ngusûfoambe asûbusî amaro. Ro moanî yahurai hamînd-anîmbo sîheimbo asûbusîmbonda nga-ngambo se Godîndî nîmoriî Sisas Kraiss nahurai tükündahimboyei. ²⁰ Karîhasîhandürî, haponda ro se-babîdîmbo nîngombo afîndî hohoanîmoayahî. Awi asûkai sîheimbo afurîndîhe hoafîndahandürî samboanahî. Awi hapondanambe ana ro sîhei hohoanîmo ranahambo ngusûfo afîndî kürüheamboanahî.

Hagar Sara-yafe kafeefe hoafi

²¹ Awi haponda ro nindou se didîyei ahînümbî hohoanîmo enğoro ranahandî hoarehî nîmboefîmbo aseî sîheimbo düdundaheandürî samboanahî: Awi se ahînümbî hohoanîmo ranai hoafîmayo ra hîmborîkoate-wamboyei? ²² Sapo Baiborambe yare hoafîyowohü yahoya, Abraham ai nindowenihî nîmoriî yimbumarapîrî. Nğorü nîmorehî moanî ratûpurîyo-randeimbîndîyu asu nğorü ahandî nîmorehî hondündîmayu. ²³ Abrahamîndî nîmoriî ra nîmorehî moanî ratûpurîyo-randeimbî Hagarîndî-mayu ranai koadürü

nimori wakirihümündi arihündi süngu tüküme fiyu. Nga asu nimorehi aboedi niŋgo-randeimbi Sarandi-mayu ranai God horombo hoafimareandi rani-süngu tüküme fiyu.

²⁴ Hoafi ai yare hoafimayo ranahambo refe türüfoefemboane, nga kafoefe hoaf-ane ra. Nimorehi yimbu ra God ahandi nindou-babidi hoafi femindi asihefeyo yahurai-anafe. Ngorü hoafi femindi asihefeyo ranana God ai Mosesimbo ahinümbi hohoanimo masagado nahurai Sainai wafu amaro ranahand-ane. Sainai wafuwami Moses ai ahinümbi hohoanimo masemüdu. Asu nindou ranai ahinümbi hohoanimo rani hoarehi nimoreimbo moani ratüpuriyei-rihündeimbi nahurai-anei. Ranimboane Hagar ai ahinümbi hohoanimo hoafi femindi asihefeyo nahurai-ane. ²⁵ Hagar ai Sainai Arebia-yomondi hifi wafu asu Suda-yomondi adükarŋgoafi Serusarem nahurai-ane. Ranimboane asu Serusarem ngoafi ranai nindou rani ngoafihü amarei rani-badidimbo ahinümbi hohoanimondi hoarehi moani ratüpuriyei-rihündeimb-anei. ²⁶ Nga asu ngorü Serusarem sünambe anango ranai ana moani aboedi nimari-randeimbi ngoaf-ane. Ngoafi ranai ana anihondumbo-rihundeimbi shefi me-ane. ²⁷ Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, “Nimorehi ra seana hihifi-hihifiyafi.

Serusarem se hihifi-hihifiyafi.

Se nimori wakemindikoate nahurai-anafi.
Se heiründafühü asu hihifi-hihifindafühü hoafi puküna hoafindafi.

Se nimori wakemindimbo simboani asübusi afindi semindikoate-ayafi.

Se nimorehi nindowenihî hîniŋgîreandeimbi
 nahurai-anafi,
 ŋga se nimorehi nindoweniheimbi aheimbo
 ŋgasündîworî hawa nîmorî afîndeimbi-
 ndamboyafi,” *Aisaia*
54:1

meho.

²⁸ Wandafi mamî, seana Aisak nou
 Godîndî nîmor-anei horombo Abrahamîmbo
 horombo hoafi-mareandî sŋngu. ²⁹ Ŋga asu
 nîmorî mamî sapo hondî ai nindow sîhefi
 hohoanîmo sŋngu wakîmarîmîndo ranaiyu
 nimorehi nîmorî Yifiafi Aboedîndî ŋgîndî
 sŋngu wakîmarîmîndo ranahambo tîŋîrîfo
 masagado. Hapondanî amboanî mamî yahurai
 ahînûmbî hohoanîmo sŋngurîhindeimbi ai
 anîhondûmbo-rîhindeimbi aheimbo tîŋîrîfo
 sahündürî arîhündî. ³⁰ Ŋga asu Baiborambe
 hoafi ra nŋngure hoafiyowa? Ai yare
 hoafiyowohü yahoya, ‘Nimorehi moanî
 ratûpurîyo-randeimbi ra ahandî nîmorî rani-
 dîbo hefoarîhipîrî. Ŋga ahandî-mayu nîmorî
 ranai ana ŋgîrî afîndandî-mayo napo nimorehi
 aboedî nîŋgo-randeimbîndî-mayu rani-dîbo
 yîbobondandîfanî,’ meho. ³¹ Wandafi mamî,
 muŋgu-moatükunî sîhîrî ranî nîmîndîhündî
 fîfîrarîhundî ana, moanî ratûpurîyo-randeimbi
 nimorehi ranahandî nîmorîyefîpoanî, ŋga sîhîrî
 ana nimorehi aboedî nîŋgoweimbîndî nîmor-
 anefî.

5

Sîhîrî aboedî anîmboefî yahurai yangîrî

nimboefimboane

¹ Sihiri aboedi niŋgombohünda Sisas Krai ai sihefimbo ahinümbi hohoanimo-ambeahindi aboedambo-mareamunî. Ranimbohündamboane asu se ŋginiñdihümündi nimboei. Nga asu se asükaindei ahinümbi hohoanimo rani hoarehi moani ratüpurîyei-rîhündeimbi tükündahimboyei.

² Se himborindei! Ro Por-anahi nda siheimbo ndarîhe hoafehandürî. Se ahinümbi hohoanimo süngufembohünda sihamundihoari fi-hoeari ra kefe tirîhefe hohoanimo sünguarundi ana, Sisas Krai ai ŋgiri sihamumbo fandihepuri, nga wani. ³ Nindou düdi ai ahandi fi-hoeari ra kare tirarihoayu ana, awi ro ahambo ahini hoafehando: Asu se rani hohoanimo sünguarandi ana, se ahinümbi hohoanimo munguambo engoro ra kameih-animbo süngunda ngafi. ⁴ Nga asu ahinümbi hohoanimo ra süngufeyoani ranimbohünda God ai siheimbo mbumund-anei mbeyahua sei hehi hohoanimoaye ana, awi se Kraiimbo hiniŋgiri-horühi asu Godindi moani hipoambofe hohoanimo ra ŋgiri siheimbo fandihendürî. ⁵ Nga ro Yifafi Aboedi ranahandi ŋginiñdi-namboanefi Godimbo anihondumbo-rîhurühi yihoefimbo nindou mbumund-anei mbeyahumuni sefi hohu ranahambo himboayefi. ⁶ Nga asu nindou ai Sisas Krai di-boehindi ana, fi-hoeari kefe tirîhefe hohoanimo-ane asu nindou fi-hoeari kefe tirîhefekoate hohoanimo-ane ranana awi moanane yahomboane. Nga anihondumbofe hohoanimo ai nindou ŋgorumbo ŋgusüfo pefe

hohoanimo ranahambo botareandi ana, rani hohoanimo ra ai ndorihoeimbi hamind-ane.

⁷ Se horombo ana Kraisindi hohoanimo rasungu aboedi maheiyu! Nga asu dudi nimir ai sheimbo raninafi ra gumareandura asu se anihondü hohoanimo ra sungufekoate-mayeia?

⁸ God sapa sheimbo wand-anei mehu ranai moai nafi gureanduri. Nga wani. ⁹ Hibadihumbo! Akidou hihindi hohoanimo ra afindi nindou-yafe hohoanimo mamikari-ndandurimboe tapoko akidou sesambe apaiaro ana, asu sesi mungu hühüti yangiri nahuraiyohane. ¹⁰ Se Kraisdibo manimboei-amboanahi asu ro yarthe hohoanimoayahi, ngiri se ngörü hohoanimo ndahümündi, nga wandi hohoanimo-animbo ndahümündi-mboyei, asahi. Nindou dudi ai shei hohoanimo haponda ngörü-sungu ngörü-sunguaranduri ranana God ai ahambo tiririfo dagadombui.

¹¹ Nga wandafi mami, ro fi-hoeari kefe tirihefe hoafi ra bokarthehe-mbarihi hahimbonana, asu wambo ngiri moaruwaimborundiri. Nga ro hoafi ra bokarthehe-mbarihi hahimbonana, asu ro Kraisi ai nimi keimbi karhendeimbi-fih yifimayu ranahambo bokarthehe arihandi rananimbo Suda ai ngiri ngusüfoambe yiboaruko-rihindiri. ¹² Nindou didiyei shei hohoanimo ra ngörü-sungu ngörü-sungu arundi ranai ana, awi ai ahamundihoari fi-hoeari yangiri karu tirihomo asu timoefi kameih kambirupur-amboane.

¹³ Wandafi mami, sheimbo ana God ai aboedambo mbinimboeia yahuhayambo

sinei yahundireimb-anei. Haponda se aboedambo animbeisi, nga asu se ranahambo ngiri hohoanimondeihifi ndanihündambo hohoanimo ra warindahi ndahümündi. Nga se simbori ngusüfo pefirindeihifi fandihhindüri ndühündi. ¹⁴ Munguambo ahinümbi hohoanimo engoro ra hoafi mamirani nimindifih-ane türefira-mindimboayo. Ai yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se nindou ngorumbo ngusüfo pandowandi sapo se sihafifimbo rawarowandi nou,’ meho. ¹⁵ Nga asu se nimambeahindi ninihondi burayei nou hohoanimoyeihifi siheihoari simbori hoafürayei ana, awi se ranahambo hibadihumbo. Nga asu awi se siheihoari simbori moaruwaimbofirindeimboyei.

Yifiafi Aboedindi hohoanimo asu hifi ndanihündambo hohoanimo

¹⁶ Wandifhoafi ro hoafayahinda ndahurai-ane. Sihei hohoanimo ra Yifiafi Aboediranai-animbo hifandi-mbirandüri howamboane. Rananimbo asu se ngiri horombodidi hohoanimo ngusüfoambe amarondüri ranahandi yifiri süngundhi ngei. ¹⁷ Awi sihiri randihu fifirindihumboane, horombodidi hohoanimo ranai Yifiafi Aboedindi hohoanimo ra pühioyohifinambofembo yaho haya refeyoan-ane, asu simbori Yifiafi Aboedindi hohoanimo ranai horombodidi ngusüfoambe hohoanimo hifinambofembo hohoanimoayo. Rananafeyimbu moatükuniranai simbori nginindürefehafe. Ranimboane ninimoatükunise refembo sei hehi hohoanimoayei ra ngiri randihindi.

18 Siheimbo Yifiafi Aboedi ranai semindinduri aho ana, asu se ahinumbi hohoanimo ranahandi hoarehiyeipoani.

19-21 Horombodidi ngusüfoambe hohoanimo ranana se fifirihimboanei. Rani-moatükuni ra ndahurai-ane: Nimorehi sisihimo hohoanimo, nindowenihiri birabiri hohoanimo, ngusüfoambe moaruwai botife hohoanimo, tikai godimbo hohoanimombo, sanendi kabomombo didibafife hohoanimo, yiboarukofe hohoanimo, hohoanife hohoanimo, watikoafi hohoanimo, dibokori hohoanimo, simbori hoafi hohoanimo, yikürübürifehe nimariri hohoanimo, ngorumbo ngusüfoambe moaruwaimbofe hohoanimo, bia simindi hohoanimo, patiambe bia simindi hefe ho hohoanimo, rahurai hohoanimo aho ra. Horombo siheimbo hoafimehanduri yahurai-ane asükaiya ahini hoafehanduri. Munguambo nindou ai yahurai hohoanimo sünguarahi hei ana, ai ngiri God nginindi hifandarandi ranambe ngei, nga wani.

22-23 Nga asu Yifiafi Aboedi aiana aboedi hohoanimo ndahurai ngusüfoambe botire randühane. Ngusüfo pefe hohoanimo, hihifi-hihifi hohoanimo, ngusüfoambe afurife kife hohoanimo, nindou ngorü ai shefimbo moaruwaimbo-rhimunaniri ambirihümuniri yaho hohoanimo, fehefe hohoanimo, nindou ndondofe hohoanimo, asu moaniri aboedi mbumundi ho hohoanimo, hiniringrou safi ningo hohoanimo, hohoanimo ndofe kife hohoanimo aho ra. Moai ahinumbi hohoanimo mam-amboaniri raniri hohoanimo ranahambo yowaniri yaho, nga wani. ²⁴ Nindou didiyei

ai Kraisindayeï ana, ai ahei horombodidï ngusüfoambe hohoanimo ra ahandi yifiri asu hohoanife hohoanimo rani kameihï raguanambo-marhind-ane. ²⁵ Yifiafi Aboedi ranai sihefimo yangiri niŋgo hohoanimo masemuni. Ranimboane asu randihu hiniŋgindihunda Yifiafi Aboedi ai sihefi hohoanimo ra hifandimbira howamboane. ²⁶ Awi ŋgiri sihefi fi ranahambo moani hoanŋirindihu sihiri borindefi. Asu ŋgiri nindou ŋgoründi ngusüfoambe moaruwaimbofembohünda hohoanimo botindihundi. Asu ŋgiri ŋgorumbo ngusüfoambe moaruwaindefuhi hohoanimo-mbondefi.

6

Sihiri simbori farihefiri-ndefomboane

¹ Wandafi mamï, asu nindou ŋgorü ai moaruwai hohoanimo ranambo himondarimindo ana, nindou sapo didïyei Yifiafi Aboeindi hohoanimo sünguri-hindeimbi se nindou ranahambo warï hoafendühi aboedi ndondondihori hiniŋgindihori. Randihindühi asu se siheihoari hibadihumbo, ŋga asu rani hohoanimo ranai siheimbo amboani rande hoeindeandürani moaruwai hohoanimo-ndeimboyei. ² Se nindou ŋgorumbo tiŋirifo tükefeyo ra simbori farihefirüdei. Rani süngumbo-animbo asu se Kraisindi-mayo ahinümbï hohoanimo engoro ra süngundhimboyei. ³ Nindou mamï ai ndürikoate-ani, ŋga ai ro ndürümb-anahi, ehu ana, nindou ranai ahandi fimbo wosïhoafori

hoafi-yuhani. ⁴ Nindou mamami si-heihoar-animbo nine hohoanimo ranahambo aboediyo moaruwaiyo rawari-heandi mbisei hehi türüboad+hindi. Nga se si-hei hohoanimo nindou ngoründi hohoanimo ra mamüh+hindihi yibobond+himboyei. Asu se si-heihoari nini-moatükuniyo ramar+hindi ranahambo hihifi-hihifi+ndeimboyei. ⁵ Ni-mboe nindou mungunambo mamami ai aheihoar-animbo ahei ratüpurü ranahambo wudipoapor+hi hifandimbir+hünd-amboane.

⁶ Nindou düdi God+ndi hoafi yamunde-randeimb+mayu ahandi yamundea-ndüreimbi ahambo bidifiri napo mbisahündo-wamboane.

⁷ Awi se si-heihoari si-hei fi ranahambo tikai hoafindeimboyei. Nindou didai-amboani ngiri Godimbo tikai hoafindundo. Nindou nini-moatükuni mangiri nümbür-ambe hifareandi ana, asu süngunambo mare hifimareandi yahurai-animbo asükaindu hünd+hembui.

⁸ Nindou ranai nine moaruwai hohoanimo mangiri nahurai hifareandi ana, yifayu amboani süngunambo rahurai safindowani hünd+hembui. Nga asu ai Yifiafi Aboedi ranahandi ngin+ndinambo aboedi hohoanimo hifareandi ana, asu süngunambo ai Yifiafi Aboedi raninambo yangiri koadürümbo-koadürümbo ninngoweimbi safindowani hünd+hembui.

⁹ Ranimboane awi sihiri aboedi mbumundi hamindi ratüpurü ranahambo refembo garibi+poani. Sihiri ranimbo garibikoate rani-fihä hamindi tütüngar+hündi raninambo süngunambo ranahandambohündi sesi ranai

safindowani aboedi hündihehumboyefi.
 10 Ranimboane nini-simboan+yo sihir+ nindou
 amurambo fehefendürimboayo, rasüngundi-
 hurimboane. Randihu-ndüh+ndowan+
 sapo wandafi mam+ didiyei Adükarimbo
 anihondumbo-r+horeimb+ aheimbo rani-
 poan+mbo ham+nd+ fand+hehu-ndürimboane.

*Por ai Krai yifiyuweimb+ nimi keimb+
 kar+hendeimb+ ranahambo hihifi+hihifayu*

11 Hoafi nda ro wandihoari sürü paparhandi.
 Se hoeind+hindi ro wandihoari sürü boagiri-
 boagiri pamar+heandi.

12 Nindou bidifiri ai sihamumbo fi-
 hoari karu tirihou yahomo huti-hütiarüpur+
 rananimbo Suda ai aboed-anemo mb+seiya
 mehomo. Nindou ranai yihimboyomondüh+
 yahomoya, 'Ro Krai yihoeimbo nim+ keimb+
 kar+hendeimb+fihi yif+mayu ranahambo yangr+
 anihondumbo-ar+hundi ana, Suda ai yihoeimbo
 moaruwaimbo-ndümunimboemo,' mehomo.

13 Nindou ranai sapo Suda-yomondi ahinümbi
 hohoanimo ra sowandümo-ndeimb-anemosi, nga
 asu ai moai ahamund+hoari rani-moatükun+
 ra ndoru sünguru homo rundi. Nga aiana
 sihamund+ fi-hoari ra kefe tir+hefihü asu
 ranahambo bor+ndefo yahomo houmboanemo
 hohoanimoayomo. 14 Nga wand+ fimbo ana,
 awi ro sihefi Adükar+ Sisas Krai ai nimi keimb+
 kar+hendeimb+ yif+mayu ranahambo yangr-
 animbo bor+nda ngamboyah+. Rani-süngwane
 hifi ndan+hündambo hohoanimo ra wand+
 hohoanimoambe moanane asahi. Raniyah+
 asu ro-amboan+ mar+he nindou hif+n+nd+ ahei

hohoanimo ranimbohünda yifimayaha nindou ai wandi hohoanimo ranahambo moanane asei.

¹⁵ Fi-hoeari kefe tirihefe hohoanimo asu fi-hoeari kefe tirihefekoate hohoanimo ra yiboboambo Godindi himboahü moanane. Nga sihefimo God ai simbori nindoumboreamuni hiningimareamuni ranane ai aboedi hamindi hondayo.

¹⁶ Nindou munquambo ai rani hohoanimo engoro ra sünguarahi hei ranaheimbo God ai hipoambo-reandürühi ngusüfo afurife kife hohoanimo mbisagadür-amboane. Asu Godindi nendi munquambo ranaheimbo amboa mbisagadür-amboane.

¹⁷ Ndeara bidifiranambo hoafi hoafayahi: Nindou mami ai wambo tinümbi hohoanimo ngiri ndendiri, nga yowan. Nindou ai wambo harimemondira sifo anangondiri rani-süngunambo munquambo fifirihindi ro Sisais Kraisindi yangir-anahi.

¹⁸ Wandafi mami, sihefi Adükari Sisais Kraisis ai siheimbo moani hipoambo-mbireandürimboane. Nga anihond-ane.

Godꞏndꞏ Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3